

Żywe lekcje historii w fortach nowohuckich

Małgorzata Czerni
19.03. 2012

Fot. Mateusz Skwarczek / Agencja Gazeta Tradytora fortu pancernego 49 1/4 w Grębałowie

[Tu są zdjęcia tradytora](#)

Rusza projekt edukacyjny w odnowionej części Fortu 49 1/4 Grębałów, a w dwóch innych nowohuckich fortach wkrótce rozpoczną się prace porządkowe.

Ekspozycja przedstawiająca historię fortu i założenia systemu twierdz austro-węgierskich oraz kontekst kulturowy epoki, a także wykłady i prezentacje multimedialne - to atrakcje dostępne w Fortcie 49 1/4 Grębałów, gdzie pod koniec zeszłego roku zakończono remont tradytora (czyli elementu fortyfikacji przeznaczanego do prowadzenia ognia bocznego). Renowację umożliwiło wsparcie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, który przekazał 250 tys. zł, oraz pomoc amerykańskiej fundacji State Street (46 tys. zł). Elewacja tradytora odzyskała malowanie maskujące, odpowiadające temu, jakie budynek miał w przeszłości, a odnowione wnętrza zaadaptowano na cele edukacyjne.

Zajęcia dydaktyczne przeznaczone są dla zorganizowanych grup, ale część wystawową można zwiedzać również indywidualnie po umówieniu się z gospodarzami fortu - Ogniskiem TKKF "Przyjaciół Konika" (prowadzącym lekcje jazdy konnej i zajęcia z hipoterapii). Na ekspozycję, opracowaną przez Bogdana Holewińskiego przy wsparciu merytorycznym m.in. dr. Krzysztofa Wielgusa z Politechniki Krakowskiej i Waldemara Brzoskwini z Muzeum Inżynierii Miejskiej, składają się m.in. plansze z informacjami i ilustracjami dotyczącymi Twierdzy Kraków oraz innych podobnych obiektów, makiety Fortu Grębałów i działa kazamatowego kalibru 8 cm na lawecie M 94 do strzelnicy minimalnej WZ 1895.

Wystawa prezentuje też karykatury frontowe Rudolfa Kirstena z okresu I wojny światowej, fotografie archiwalne z czasów CK Monarchii, wiersze zmarłego w Krakowie austriackiego poety Geорга Trakla i poświęconą mu notę biograficzną, a także portrety cesarza Franciszka Józefa I oraz osób zasłużonych dla odbudowy fortu.

- To, co przygotowaliśmy, odpowiada koncepcji profesora Bogdanowskiego na temat rewitalizacji Twierdzy Kraków - mówi Bogumił Peschak, prezes **Ogniska TKKF "Przyjaciół Konika"**. - Zależało nam nie tylko na przedstawieniu historii fortu i pokazaniu

znaczenia całej twierdzy. Część ekspozycji i programu edukacyjnego poświęciliśmy kulturze czy zagadnieniom społecznym i gospodarczym z tamtej epoki.

Gospodarze Fortu 49 1/4 Grębałów planują dalsze prace renowacyjne w części koszarowej, zgromadzili też materiały do kolejnej ekspozycji. Na realizację planów przyjdzie jeszcze poczekać, bo wniosek nie wszedł do uchwalonego w czwartek przez SKOZK planu odnowy zabytków krakowskich na bieżący rok. Tymczasem w dwóch innych fortach zlokalizowanych na terenie Mistrzejowic (Fort 48 Batowice i Fort 48a Mistrzejowice) rozpoczynają się prace porządkowe, będące wstępem do rewitalizacji obiektów: inwentaryzacja zieleni, sprzątanie otoczenia fortyfikacji i zabezpieczenie obu mocno zaniedbanych budynków, które służą obecnie za miejsce libacji. Rada Dzielnicy XV przeznaczy na porządkowanie 26 tys. zł, 10 tys. zł obiecał dołożyć urząd miasta.

- Wkrótce będzie można rozpocząć wielkie sprzątanie w fortach. Równocześnie szukamy instytucji, która mogłaby zostać gospodarzem Fortu Batowice - mówi Piotr Serafin, przewodniczący "piętnastki". - Rozpoczęliśmy współpracę ze Stowarzyszeniem Rekonstrukcji Historycznej "Wrzesień '39", które na terenie Fortu Mistrzejowice chce organizować żywe lekcje historii. Liczymy, że dzięki przyszłym opiekunom fortów uda się pozyskać sponsorów na renowację i utrzymanie obiektów - samo miasto nie jest w stanie zapewnić odpowiednich środków.

Powstałe w 2004 r. SRH "Wrzesień 39" zrzesza pasjonatów historii dwudziestolecia międzywojennego i II wojny światowej. Są grupą dwusekcyjną - rekonstruktorzy odtwarzają sylwetki żołnierzy polskich i niemieckich. Organizowali m.in. rekonstrukcję Bitwy Radłowskiej k. Tarnowa, brali udział w inscenizacjach bitew pod Tomaszowem Lubelskim i nad Bzurą, przygotowywali pikniki historyczne i konferencje naukowe.

- Na wiosnę zamierzamy zorganizować w Forcie Mistrzejowice pilotażową lekcję - mówi Grzegorz Pyka, zastępca dowódcy sekcji niemieckiej SRH "Wrzesień '39".

Na terenie Nowej Huty znajdują się jeszcze trzy inne forty Twierdzy Kraków: odrestaurowany Fort 49 Krzesławice, gdzie ma swoją siedzibę Młodzieżowy Dom Kultury, i czekające na zagospodarowanie: Fort Dłubnia oraz Fort Mogiła (kilka tygodni temu radny miejski Tomasz Urynowicz złożył interpelację w sprawie utworzenia tam ekspozycji poświęconej pradziejom Nowej Huty).

W przyszłości cała Twierdza Kraków ma szansę trafić na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Więcej...

http://krakow.gazeta.pl/krakow/1,35798,11368135,Zywe_lekcje_historii_w_fortach_nowohuckich.html#ixzz1pXuTtX6c